

به نام خالق قلم

دفتر املای هوشمند
روش‌های خلاقانه‌ی املا
برای دانش‌آموزان،
اولیا و معلمان

* ویژه‌ی دوره‌ی ابتدایی *

مولفین :

مجید فردوسی مقدم

سید مصطفی بحرینی

سرشناسه	:	فردوسی مقدم محمد، ۱۳۶۴
عنوان و نام پدیدآورندگان	:	دفتر املائی هوشمند؛ روش های خلاقانه ی املاء برای دانش آموزان ، اولیاء و معلمان / محمد فردوسی مقدم، سید مصطفی بحرینی
مشخصات نشر	:	مشهد: مؤسسه فرهنگی، هنری و انتشاراتی ضریح آفتاب ،
مشخصات ظاهری	:	۲۸ ص
شابک	:	۹۷۸-۶۰۰-۴۷۶-۲۴۰-۳
وضعیت فهرست نویسی	:	فیپا
موضوع	:	
موضوع	:	
شناسه افزوده	:	
رده بندی کنگره	:	
رده بندی دیویی	:	
شماره کتابشناسی ملی	:	

نام کتاب..... دفتر املائی هوشمند؛ روش های خلاقانه ی املاء برای دانش آموزان ، اولیاء و معلمان
مولفین..... محمد فردوسی مقدم، سید مصطفی بحرینی،
ناشر..... مؤسسه فرهنگی، هنری و انتشاراتی ضریح آفتاب
صفحه آرای و طراح.....
نوبت چاپ..... اول ۱۳۹۷
قطع..... رحلی
شمارگان..... ۱۰۰۰ نسخه
قیمت.....
چاپ.....
شابک..... ۹۷۸-۶۰۰-۴۷۶-۲۴۰-۳

مرکز پخش: مشهد، خیابان امام خمینی، جنب اداره کل آموزش و پرورش خراسان رضوی
بازرگانی: (۰۵۱)۳۲۲۸۱۴۱۰ سفارشات: (۰۵۱)۳۲۲۸۳۴۲۲ دفتر نشر: (۰۵۱)۳۲۲۸۰۱۶۷
Web site - www.zarihaftab.ir Email - zarihaftab@gmail.com

«حق چاپ محفوظ است»

فهرست مطالب

۴.....	سخنی با اولیا و معلمان
۶.....	مقدمه
۸.....	نارسا نویسی
۹.....	وارونه و قرینه نویسی
۱۰.....	ضعف در حافظه‌ی دیداری
۱۱.....	ضعف تمیز دیداری
۱۲.....	ضعف تمیز شنیداری
۱۳.....	عدم دقت و توجه کافی
۱۴.....	مشکلات مربوط به آموزش
۱۵.....	املا‌ی ذهنی، املا‌ی سفره‌ای
۱۶.....	املا‌ی جمله نویسی، املا‌ی آب‌پاش
۱۷.....	املا‌ی خوشه‌ای، املا‌ی انگشتی
۱۸.....	املا‌ی اجسام مشهود، املا‌ی خمیربازی
۱۹.....	املا‌ی زنجیره‌ای، املا‌ی نوبت کیه؟
۲۰.....	املا‌ی صوتی، املا‌ی گروهی
۲۱.....	املا‌ی انشایی، املا‌ی بی‌صدا
۲۲.....	املا‌ی ۲۰ کلمه‌ای، املا‌ی کلمه‌ی گمشده
۲۳.....	املا‌ی تقویت حافظه، املا‌ی صدای من
۲۴.....	املا‌ی مشورتی، املا‌ی روزنامه‌ای
۲۵.....	املا و بازی، بازی و املا
۲۷.....	راهنمای استفاده از سیستم دیکته‌گویی هوشمند

سخنی با اولیا و معلمان:

یکی از موضوعاتی که هر ساله دانش آموزان، مربیان و اولیای عزیز با آن درگیر هستند، مسئله‌ی املای فارسی است؛ موضوعی به ظاهر ساده، اما در حقیقت فوق‌العاده ظریف و تخصصی. عدم آگاهی از راهکارهای ساده‌ی آموزش آن، عدم اطلاع از بعضی اختلالات رایج نگارشی و نیز ندانستن راهکار رفع آن‌ها و بعضاً عدم استفاده و یا استفاده‌ی نادرست از امکانات در دسترس، مشکلاتی است که با کمی دقت و صرف وقت و استفاده از صاحب‌نظران، می‌توان بر آن‌ها فائق آمد. طبیعی است بی‌توجهی به موارد فوق می‌تواند خسارات جبران‌ناپذیری بر پیکره‌ی آموزش و جامعه‌ی هدف وارد آورد.

بر اساس موارد فوق، گروه تحقیق و پژوهش موسسه‌ی آموزشی دکتر حسابی مأموریت یافت با استفاده از تجارب آموزشی مربیان خود و استفاده از تجارب و اندوخته‌های دیگران طرحی نو دراندازد تا بتواند گامی هرچند کوتاه در رفع این معضل آموزشی، به‌ویژه در مقطع ابتدایی بردارد. با استفاده از این تجارب بود که سیستم دیکته‌گویی هوشمند نیز طراحی شد. امید است استفاده از این شیوه و به کارگیری کتاب کار پیش‌رو، شاهد رشد چشمگیر این توانایی در عزیزان دانش‌آموز باشیم و زمینه‌ی رشد فرهنگی و عزت نفس آنان در آینده فراهم آید.

اهداف کاربردی این اثر عبارت‌اند از:

۱. استفاده از کاربرگ‌های خلاّقانه‌ی املای فارسی در منزل، مدرسه و یا هر مکان آموزشی دیگر
۲. استفاده از تمرین‌های خلاّقانه‌ی املای فارسی در منزل، مدرسه و یا هر مکان آموزشی دیگر
۳. جدول یادداشت لغاتی که نیاز به تلاش بیشتر دارند
۴. معرفی و استفاده از بازی‌هایی که می‌تواند در موضوع یادگیری و تقویت املای فارسی به دانش‌آموزان کمک

کند.

۵. معرفی و استفاده از سیستم دیکته‌گویی هوشمند که خود ابزاری خلاقانه و جدید برای سهولت کار دانش‌آموزان، اولیا و معلمان می‌باشد. نحوه‌ی کار با آن بسیار ساده است و دانش‌آموزان ابتدایی می‌توانند به تنهایی از آن استفاده کنند و مزاحمتی برای اطرافیان خود نداشته باشند.

در تدوین کتاب حاضر از مطالب ارزشمند کتاب آقای دکتر مصطفی تبریزی در زمینه‌ی اختلالات دیکته‌نویسی نیز استفاده شده است. همچنین تلاش شده از روش‌های سمعی، بصری، لمسی و جنسیتی، تمرین‌هایی برای تقویت املا استفاده شود که با توجه به اختلاف مراتب و جنسیت مخاطب بتواند برای همگان مفید فایده باشد. نیز سعی بر این بوده تمرین‌ها با استفاده از حداقل امکانات در دسترس خانواده‌ها انجام شود تا مقرون به صرفه بوده، هزینه‌ی اضافی به خانواده تحمیل نشود.

مقدمه:

املا چیست؟

انتقال عین کلام به نوشتار، آن هم نوشتار رسمی را املا می گویند. گفتار محاوره‌ای در املا به کار گرفته نمی‌شود.

اهداف اصلی املا:

- ۱- درست‌نویسی: تبدیل نشانه‌های آوایی به نوشتاری
- ۲- زیبا نویسی: از نظر اندازه، فونت و فاصله بین کلمه‌ها
- ۳- خوانا نویسی: بدون غلط، تمیز و زیبا مطابق با رسم الخط کتاب درسی

نحوه‌ی قرائت املا:

متن املا قبل از نوشتن دانش‌آموزان یک بار خوانده شود و از بچه‌ها خواسته شود که متن را به دقت گوش دهند، بدون آنکه چیزی بنویسند، بعد متن املا با صدای رسا و شمرده خوانده شود.

در قرائت املا رعایت زبان معیار و تلفظ صحیح کلمه‌ها و ترکیب‌ها ضروری است. از تکرار زیاد و غیر ضروری پرهیز شود؛ زیرا این عمل موجب کندنویسی و بی‌توجهی می‌شود. هنگام قرائت، علائم سجاوندی توسط آموزگار بیان، تا دانش‌آموزان درست و دقیق بنویسند. متن املا در پایان یک بار دیگر خوانده شود.

متن املا کلمه به کلمه قرائت نشود بلکه به صورت گروه کلمات به هم مرتبط خوانده می‌شود، تا ارتباط معنایی و انسجام کافی در متن رعایت شود.

پس از تصحیح املا لازم است:

دانش‌آموزان کلماتی را که اشتباه نوشته‌اند به طور صحیح و خوانا در پایان املا بنویسند و آن‌ها را در جمله‌های

مناسب به کار ببرند.

در صورت امکان برای کلمه یا کلمات اشتباه نوشته شده یک یا دو واژه‌ی هم‌معنی، مترادف یا متضاد یا هم‌خانواده بیان گردد.

متن دیکته در دفتر مشق با رعایت حاشیه و علایم سجاوندی پانویس شود و صورت صحیح کلمه‌هایی که اشتباه نوشته شده، به منظور توجه بیشتر، با رنگ دیگر نوشته شود.

به منظور استفاده‌ی بهینه از این دفتر املا، نکاتی را متذکر می‌شود.

الف. با توجه به اینکه در سیستم ارزشیابی توصیفی، ارزیابی نتیجه‌ی کار و بررسی بازخورد آن ضروری است، شایسته است بعد از انجام هریک از تمرین‌ها، نتیجه توسط ولی یا معلم تصحیح، پس از تعیین اشتباهات، با استفاده از تمرین‌های خلاق برطرف گردد و مجدداً از آن لغات املا گرفته شود.

ب. به منظور ایجاد علاقه‌مندی در دانش‌آموزان و بهبود روند آموزش املا و نیز امکان انتخاب اختیاری معلم محترم، می‌توان به صورت متنوع از انواع املا و تمرین استفاده نموده و رعایت ترتیب دفتر املا ضرورتی ندارد.

ج. همچنین ضرورت ندارد تمام تمرین‌ها به صورت کامل برای همه‌ی دانش‌آموزان انجام شود. بلکه می‌توان با توجه به نیاز دانش‌آموز، برای ایجاد توانمندی در املا و رفع یا پیشگیری از بروز اختلالات نگارشی، به صورت متنوع از بعضی یا تمام تمرین‌ها استفاده نمود.

د. استفاده از این دفتر کار برای بهبود املا‌ی فارسی و رفع اختلالات احتمالی نگارشی، شرط لازم هست ولی کافی نیست. در صورت استفاده‌ی مستمر از دفتر املا‌ی خلاق و پیگیری اولیای گرامی و نظارت معلمان محترم، نتیجه چشمگیرتر خواهد بود. در موارد خاص باید به مراکز مشاوره مراجعه نمود.

ه. صداها‌ی ضبط شده در سیستم دیکته‌گویی هوشمند، صدای معلم و مطابق با کتاب‌های درسی مقطع ابتدایی می‌باشد. پیشنهاد می‌شود برای نوشتن املا از آن استفاده شود.